

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 51.799/1/V
VAN 26 JULI 2012

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

DE RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste vakantiekamer, op 23 juli 2012 door de Minister van Pensioenen verzocht hem, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit van ... ‘tot uitvoering van artikelen 116, tweede lid en 119 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen, inzake het pensioen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart’, heeft het volgende advies gegeven:

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval is het verzoek om spoedbehandeling als volgt gemotiveerd:

“Deze overgangsmaatregelen moeten zo snel mogelijk ter kennis worden gebracht aan de betrokken personen opdat zij er de gevolgen op hun persoonlijke situatie op hun pensioen kunnen inschatten op het vlak van de opheffing van het bijzonder stelsel van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart en dat zij derhalve zo spoedig mogelijk alle nodige maatregelen zouden kunnen nemen om hun rechten op het wettelijk pensioen veilig te stellen.

Bovendien is het van belang dat de Rijksdienst voor Pensioenen zo snel mogelijk zijn informaticaprogramma's kan aanpassen, teneinde de aanvragen conform deze overgangsmaatregelen te kunnen onderzoeken en de betaling van de bedoelde pensioenen op hun gekozen ingangsdatum te verzekeren.

Ten slotte zal artikel 127 van de voormelde wet van 28 december 2011, zoals dat heel binnenkort gewijzigd zal worden door een wet die eerstdaags in het Belgisch Staatsblad zal worden gepubliceerd, met name de wet tot wijziging van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen wat betreft het pensioen van de werknemers en houdende nieuwe overgangsmaatregelen inzake het vervroegd rustpensioen van de werknemers, bepalen dat de machtiging aan de Koning inzake de overgangsmaatregelen betreffende de opheffing van het bijzonder stelsel van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart op 30 september 2012 verstrijkt.

Bijgevolg moeten voor deze termijn de overgangsmaatregelen getroffen zijn om te vermijden dat de betrokken personen in het ongewisse gelaten worden wat hun situatie inzake het pensioen aangaat.”

*

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

3. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit bevat overgangsmaatregelen met betrekking tot de wijzigingen die door de wet van 28 december 2011 'houdende diverse bepalingen' zijn aangebracht in de regelingen van het bijzonder pensioenstelsel voor de leden van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart (zie de artikelen 2 tot 7 van het ontwerp).

Voorts bevat het ontwerp een regeling inzake de bijkomende bijdrage ter financiering van de bijzondere voordelen voor het vliegend personeel bedoeld in artikel 22 van het koninklijk besluit van 3 november 1969 'houdende vaststelling voor het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart, van de bijzondere regelen betreffende het ingaan van het pensioenrecht en van de bijzondere toepassingsmodaliteiten van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, van de wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn en van het koninklijk besluit van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels' (artikel 8).

Ten slotte bevestigt artikel 9 dat, voor zover er in het ontwerp niet van wordt afgeweken, de bepalingen van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 'betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers', het koninklijk besluit van 23 december 1996 'tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels' en het koninklijk besluit van 21 december 1967 'tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers', van toepassing zijn voor de leden van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart die de leeftijd van 55 jaar niet hebben bereikt op 31 december 2011.

Het besluit heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2012 (artikel 11) en de bepalingen ervan zijn van toepassing op de rust- en overlevingspensioenen die daadwerkelijk en voor de eerste maal ten vroegste op 1 januari 2013 ingaan (artikel 10).

RECHTSGROND

4. Voor het ontwerp wordt rechtsgrond gezocht in de artikelen 116, tweede lid, en 119 van de wet van 28 december 2011, waaraan wordt gerefereerd in het eerste lid van de aanhef van het ontwerp.

Die bepalingen maken deel uit van titel 8 (“Pensioenen”), hoofdstuk 4 (“Pensioenen van de journalisten en luchtvaart”). Rekening houdend met de wijzigingen bij de wet ‘tot wijziging van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen, wat betreft het pensioen van de werknemers en houdende nieuwe overgangsmaatregelen inzake het vervroegd rustpensioen van de werknemers’,¹ luiden de betrokken bepalingen als volgt:

“Art. 116. Het koninklijk besluit van 3 november 1969 houdende vaststelling voor het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart, van de bijzondere regelen betreffende het ingaan van het pensioenrecht en van de bijzondere toepassingsmodaliteiten van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, van de wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn en van het koninklijk besluit van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, laatst gewijzigd bij het koninklijk besluit van 12 december 2008, wordt opgeheven op 31 december 2011, maar blijft van toepassing:

1° op de werknemers die, op 31 december 2011, de leeftijd van 55 jaar hebben bereikt, voor de berekening van de volledigheid van hun pensioen;

2° met uitzondering van artikel 3, op de werknemers die, op 31 december 2011, de leeftijd van 55 jaar niet hebben bereikt, uitsluitend voor de berekening van het pensioen met betrekking tot de periodes voorafgaand aan 1 januari 2012.

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, overgangsmaatregelen voorzien voor de werknemers bedoeld in het eerste lid, 2°.

Art. 119. De Koning zal, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, bijzondere maatregelen betreffende de speciale bijdragen voorzien in het voormelde koninklijk besluit van 3 november 1969.

Art. 120. De bepalingen van artikel 116 zijn van toepassing op de pensioenen die daadwerkelijk en voor de eerste maal ten vroegste op 1 januari 2013 ingaan.

Art. 121. Dit hoofdstuk treedt in werking op 1 januari 2012.”

¹ Deze wet is aangenomen door de Kamer van volksvertegenwoordigers (*Parl.St.* Kamer, nr. 53-2264/005) en vervolgens ook zonder amendering door de Senaat. Op het moment dat dit advies is gegeven, was de wet nog niet bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

5. Artikel 116, tweede lid, van de wet van 28 december 2011 biedt rechtsgrond voor de artikelen 2 tot 7 van het ontwerp. Artikel 119 van die wet is de rechtsgrond voor artikel 8. De overige bepalingen van het ontwerp zijn verbonden met de artikelen 2 tot 8, zodat ook voor die bepalingen de rechtsgrond dient te worden gezocht in dezelfde bepalingen van de wet van 28 december 2011.

ALGEMENE OPMERKINGEN

6. De eerste algemene opmerking van het advies 50.742/1/2², dat op 20 december 2011 is verstrekt in verband met amendementen die onder meer aanleiding hebben gegeven tot de bepalingen van de wet van 28 december 2011 ‘houdende diverse bepalingen’, geldt eveneens voor de nieuwe gevallen van verschil in behandeling die met dit ontwerp zullen worden ingevoerd. Deze verschillen moeten derhalve zeer nauwgezet verantwoord kunnen worden in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

7. Luidens artikel 127, § 2, tweede lid, van de wet van 28 december 2011³ wordt elk besluit ter uitvoering van (onder meer) de artikelen 116 en 119 van die wet geacht nooit uitwerking te hebben gehad indien het niet bij wet is bekrachtigd vóór 31 december 2012. Het besluit zal derhalve bekrachtigd dienen te worden.

² *Parl.St.* Kamer 2011-12, nr. 53-1952/013, 4.

³ Zoals gewijzigd bij de wet vermeld in voetnoot 1.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. BAERT,	staatsraad, voorzitter,
	J. CLEMENT,	
	P. BARRA,	staatsraden,
	L. DENYS,	assessor van de afdeling Wetgeving,
Mevrouw	M. VERSCHRAEGHEN,	toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de Heer P. DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

M. VERSCHRAEGHEN

J. BAERT

ROYAUME DE BELGIQUE

AVIS 51.799/1/V
DU 26 JUILLET 2012

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

LE CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre des vacations, saisi par le Ministre des Pensions, le 23 juillet 2012, d'une demande d'avis, dans un délai de cinq jours, sur un projet d'arrêté royal du ... 'portant exécution des articles 116, alinéa 2 et 119 de la loi du 28 décembre 2011 portant des dispositions diverses, en matière de pension du personnel navigant de l'aviation civile', a donné l'avis suivant :

1. Conformément à l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée comme suit:

« Deze overgangsmaatregelen moeten zo snel mogelijk ter kennis worden gebracht aan de betrokken personen opdat zij er de gevolgen op hun persoonlijke situatie op hun pensioen kunnen inschatten op het vlak van de opheffing van het bijzonder stelsel van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart en dat zij derhalve zo spoedig mogelijk alle nodige maatregelen zouden kunnen nemen om hun rechten op het wettelijk pensioen veilig te stellen.

Bovendien is het van belang dat de Rijksdienst voor Pensioenen zo snel mogelijk zijn informaticaprogramma's kan aanpassen, teneinde de aanvragen conform deze overgangsmaatregelen te kunnen onderzoeken en de betaling van de bedoelde pensioenen op hun gekozen ingangsdatum te verzekeren.

Ten slotte zal artikel 127 van de voormelde wet van 28 december 2011, zoals dat heel binnenkort gewijzigd zal worden door een wet die eerstdaags in het Belgisch Staatsblad zal worden gepubliceerd, met name de wet tot wijziging van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen wat betreft het pensioen van de werknemers en houdende nieuwe overgangsmaatregelen inzake het vervroegd rustpensioen van de werknemers, bepalen dat de machtiging aan de Koning inzake de overgangsmaatregelen betreffende de opheffing van het bijzonder stelsel van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart op 30 september 2012 verstrijkt.

Bijgevolg moeten voor deze termijn de overgangsmaatregelen getroffen zijn om te vermijden dat de betrokken personen in het ongewisse gelaten worden wat hun situatie inzake het pensioen aangaat. »

*

2. Conformément à l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, la section de législation a dû se limiter à l'examen de la compétence de l'auteur de l'acte, du fondement juridique et de l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DU PROJET

3. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis contient des mesures transitoires relatives aux modifications apportées par la loi du 28 décembre 2011 'portant des dispositions diverses' aux dispositions du régime particulier de pension des membres du personnel navigant de l'aviation civile (voir les articles 2 à 7 du projet).

En outre, le projet comporte un dispositif relatif aux cotisations supplémentaires destinées à financer les avantages spéciaux prévus pour le personnel navigant visées à l'article 22 de l'arrêté royal du 3 novembre 1969 'déterminant pour le personnel navigant de l'aviation civile les règles spéciales pour l'ouverture du droit à la pension et les modalités spéciales d'application de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés, de la loi du 20 juillet 1990 instaurant un âge flexible de la retraite pour les travailleurs salariés et adaptant les pensions des travailleurs salariés à l'évolution du bien-être général et de l'arrêté royal du 23 décembre 1996 portant exécution des articles 15, 16 et 17 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions' (article 8).

Enfin, l'article 9 confirme que pour autant qu'il n'y soit pas dérogé dans le projet, les dispositions de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 'relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés', de l'arrêté royal du 23 décembre 1996 'portant exécution des articles 15, 16 et 17 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions' et de l'arrêté royal du 21 décembre 1967 'portant règlement général du régime de pension de retraite et de survie des travailleurs salariés' sont applicables aux membres du personnel navigant de l'aviation civile qui n'ont pas atteint l'âge de 55 ans au 31 décembre 2011.

L'arrêté produit ses effets le 1er janvier 2012 (article 11) et ses dispositions s'appliquent aux pensions de retraite et de survie qui prennent cours effectivement et pour la première fois au plus tôt le 1er janvier 2013 (article 10).

FONDEMENT JURIDIQUE

4. Le fondement juridique du projet est recherché dans les articles 116, alinéa 2, et 119 de la loi du 28 décembre 2011, visés au premier alinéa du préambule du projet.

Ces dispositions font parties du titre 8 (« Pensions »), chapitre 4 (« Pensions des journalistes et de l'aviation »). Compte tenu des modifications apportées par la loi 'modifiant la loi du 28 décembre 2011 portant des dispositions diverses, en ce qui concerne la pension des travailleurs salariés et portant de nouvelles mesures transitoires en matière de pension de retraite anticipée des travailleurs salariés'¹, les dispositions concernées s'énoncent comme suit:

« Art. 116. L'arrêté royal du 3 novembre 1969 déterminant pour le personnel navigant de l'aviation civile les règles spéciales pour l'ouverture du droit à la pension et les modalités spéciales d'application de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés, de la loi du 20 juillet 1990 instaurant un âge flexible de la retraite pour les travailleurs salariés et adaptant les pensions des travailleurs salariés à l'évolution du bien-être général et de l'arrêté royal du 23 décembre 1996 portant exécution des articles 15, 16 et 17 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions, modifié en dernier lieu par l'arrêté royal du 12 décembre 2008, est abrogé au 31 décembre 2011 mais reste d'application :

1° aux travailleurs qui, au 31 décembre 2011, ont atteint l'âge de 55 ans, pour le calcul de l'intégralité de leur pension ;

2° à l'exception de son article 3, aux travailleurs qui, au 31 décembre 2011, n'ont pas atteint l'âge de 55 ans, uniquement pour le calcul de la pension afférente aux périodes antérieures au 1er janvier 2012.

Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, prévoir des mesures transitoires pour les travailleurs visés à l'alinéa 1er, 2°.

Art. 119. Le Roi prendra, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, des mesures particulières relatives aux cotisations spéciales prévues par l'arrêté royal du 3 novembre 1969 précité.

Art. 120. Les dispositions de l'article 116 sont applicables aux pensions qui prennent cours effectivement et pour la première fois au plus tôt le 1er janvier 2013.

Art. 121. Ce chapitre entre en vigueur le 1er janvier 2012 ».

5. L'article 116, alinéa 2, de la loi du 28 décembre 2011 procure un fondement juridique aux articles 2 à 7 du projet. L'article 119 de cette loi constitue le fondement juridique de l'article 8. Les autres dispositions du projet sont liées aux articles 2 à 8, de sorte que leur fondement juridique doit également être recherché dans les mêmes dispositions de la loi du 28 décembre 2011.

¹ Cette loi a été adoptée par la Chambre des représentants (*Doc. parl.*, Chambre, n° 53-2264/005) ainsi que par le Sénat sans amendement. Au moment où le Conseil d'État rend le présent avis, la loi n'a pas encore été publiée au Moniteur belge.

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

6. La première observation générale formulée dans l'avis 50.742/1/2², rendu le 20 décembre 2011 sur des amendements qui ont notamment donné lieu aux dispositions de la loi du 28 décembre 2011 'portant des dispositions diverses', vaut également pour les nouveaux cas de différences de traitement que créera ce projet. Il convient dès lors que ces différences puissent être strictement justifiées à la lumière des articles 10 et 11 de la Constitution.

7. Selon l'article 127, § 2, alinéa 2, de la loi du 28 décembre 2011³, tout arrêté pris en vertu (notamment) des articles 116 et 119 de cette loi est censé n'avoir jamais produit ses effets à défaut de confirmation par la loi avant le 31 décembre 2012. Il y aura donc lieu de confirmer l'arrêté.

² *Doc. parl.*, Chambre, 2011-2012, n° 53-1952/013, 4.

³ Tel qu'il a été modifié par la loi mentionnée en note de bas de page 1.

La chambre était composée de

Messieurs	J. BAERT,	conseiller d'État, président,
	J. CLEMENT, P. BARRA,	conseillers d'État,
	L. DENYS,	assesseur de la section de législation,
Madame	M. VERSCHRAEGHEN,	greffier assumé.

Le rapport a été présenté par Monsieur P. DEPUYDT, premier auditeur chef de section.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de Monsieur M. VAN DAMME, président de chambre.

LE GREFFIER

LE PRÉSIDENT

M. VERSCHRAEGHEN

J. BAERT